

Corpus 7_Μετάφραση_Ηροδότου

Κροίσος και Σόλων: ο ορισμός του όλβου (“ευλογημένης ευτυχίας”)

[1.29.1] Είχαν λοιπόν όλοι αυτοί υποταχτεί και ο Κροίσος τούς είχε προσαρτήσει στο λυδικό βασίλειο, όταν φτάνουν στην πλούσια τότε και ακμάζουσα πόλη των Σάρδεων και άλλοι, όλοι οι σοφοί της Ελλάδος που ζούσαν τα χρόνια εκείνα, όπως ο καθένας τους έφτανε, και ανάμεσά τους **ο Σόλων ο Αθηναίος· αυτός μετά τους νόμους που έβαλε στους Αθηναίους, γιατί του το είχαν ζητήσει, αποδήμησε για δέκα χρόνια**, με την πρόθεση να δει και να γνωρίσει τον κόσμο, και γιατί ήθελε βέβαια να μη βρεθεί στην ανάγκη να λύσει κάποιον από τους νόμους που έβαλε. [1.29.2] Μόνοι τους δεν είχαν το δικαίωμα να το κάνουν αυτό οι Αθηναίοι, επειδή ήταν δεμένοι με όρκο μεγάλο, δέκα χρόνια να κρατήσουν τους νόμους που θα τους έβαζε ο Σόλων. [1.30.1] Γι’ αυτόν λοιπόν το λόγο και γιατί ήθελε να γνωρίσει τον κόσμο, αποδήμησε ο Σόλων και **έφτασε και στην Αίγυπτο, στην αυλή του Άμαση, κι ύστερα στις Σάρδεις, στην αυλή του Κροίσου. Σαν έφτασε, τον φιλοξένησε στα βασιλικά του ανάκτορα ο Κροίσος· κι ύστερα την τρίτη ή την τετάρτη μέρα με προσταγή του Κροίσου, υπηρέτες γυρνούσαν το Σόλωνα να δει τους θησαυρούς και του έδειχναν πόσο ήσαν όλα μεγάλα και πλούσια.** [1.30.2] Τον άφησε ο Κροίσος να τα δει όλα και να τα εξετάσει, κι όταν ήρθε η κατάλληλη στιγμή, του έκανε την ερώτηση: **«Ξένε, ως εμάς έχει φτάσει η μεγάλη σου φήμη για τη σοφία και τα ταξίδια σου, πως η αγάπη σου για γνώση σε έσπρωξε να επισκεφτείς χώρες πολλές, για να τις σπουδάσεις. Έτσι λοιπόν τώρα ξύπνησε μέσα μου η επιθυμία να σε ρωτήσω αν είδες κάποιον άνθρωπο κίολας που να είναι ο πιο ευτυχισμένος από όλους».** [1.30.3] Εκείνος έκανε την ερώτηση με την ιδέα πως είναι ο ίδιος ο πιο ευτυχισμένος ανάμεσα στους ανθρώπους. Όμως ο Σόλων χωρίς καμιά

κολακεία και με απόλυτη ειλικρίνεια απαντά: «Βασιλιά μου, τον Τέλλο τον Αθηναίο». [1.30.4] Σάστισε ο Κροίσος με την απάντηση και ρώτησε ανυπόμονα: «Κι από πού κρίνεις τον Τέλλο πως είναι ο πιο ευτυχισμένος;» Και κείνος αποκρίθηκε: «Ο Τέλλος πρώτα πρώτα μέσα σε μια μπορεμένη πόλη, είχε παιδιά καλά και άξια, και είδε από όλα αυτά εγγόνια, κι όλα να ζουν· κι ύστερα από μια ζωή γεμάτη αγαθά, με τα δικά μας μέτρα, το τέλος της ζωής του ήρθε όλο λάμψη: [1.30.5] σε μια μάχη των Αθηναίων με τους γείτονές τους στην Ελευσίνα, όρμησε στον εχθρό, τον έτρεψε σε φυγή και βρήκε πάνω εκεί τον πιο ωραίο θάνατο. Οι Αθηναίοι τον έθαψαν με δημόσια δαπάνη και του έκαναν μεγάλες τιμές». [1.31.1] Έτσι μιλώντας για τον Τέλλο ερέθισε ο Σόλων τον Κροίσο με όσα είπε για την ευτυχία του, ώστε εκείνος τώρα ρωτούσε ποιόν έβρισκε ο Σόλων δεύτερο στη σειρά μετά τον Τέλλο, πιστεύοντας ακράδαντα πως τη δεύτερη θέση θα την έπαιρνε βέβαια ο ίδιος. Όμως ο Σόλων αποκρίθηκε: «Τον Κλέοβη και τον Βίτωνα. [1.31.2] Αυτοί, που ήταν από αργίτικη γενιά, και αγαθά αρκετά είχαν και επιπλέον σωματική δύναμη τέτοιας λογής· και οι δύο είχαν κερδίσει βραβεία σε αγώνες και λένε μάλιστα γι' αυτούς την ακόλουθη ιστορία: Πως σε μια γιορτή που έκαναν οι Αργίτες προς τιμή της Ήρας, έπρεπε η μητέρα τους να πάει οπωσδήποτε με ζεμένο αμάξι στο ιερό, όμως τα βόδια δεν έφταναν στην ώρα τους από το χωράφι· καθώς ο χρόνος δεν τους έπαιρνε να περιμένουν, μπήκαν οι ίδιοι οι νέοι κάτω από το ζυγό και έσερναν το αμάξι, ενώ πάνω του πήγαινε η μητέρα τους. Κι αφού έσυραν το φορτίο τους σαράντα πέντε στάδια, έφτασαν στο ιερό. [1.31.3] Το κατόρθωμά τους, που το είδε όλος ο μαζεμένος κόσμος στο πανηγύρι, το επισφράγισε λαμπρά το τέλος της ζωής τους, και έδειξε στην περίπτωση αυτή ο θεός πόσο είναι για τον άνθρωπο καλύτερο να πεθαίνει παρά να ζει. Γιατί οι Αργείοι τούς περικύκλωσαν και μακάριζαν τα παλικάρια για τη ρώμη τους, ενώ οι Αργίτισσες μακάριζαν τη μάνα τους, που της έτυχαν τέτοια παιδιά. [1.31.4] Και η μητέρα τους γεμάτη χαρά

για το έργο και τους επαίνους των παιδιών της, στάθηκε αντίκρου στο άγαλμα της θεάς και ευχόταν για τον Κλέοβη και το Βίτωννα, τα παιδιά της, που τόσο πολύ την τίμησαν, να τους δώσει η θεά ό,τι καλύτερο μπορεί να τύχει σε άνθρωπο. **[1.31.5] Ύστερα από αυτή την ευχή έκαναν θυσίες κι έφαγαν, και σαν κοιμήθηκαν τα παλικάρια στο ίδιο το ιερό, δεν μεταξύπνησαν πια, αλλά η ζωή τους τέλειωσε έτσι. Και οι Αργείοι τούς έφτιαξαν αγάλματα και τα αφιέρωσαν στους Δελφούς, να τους τιμήσουν που στάθηκαν άριστοι άνδρες».**

[1.32.1] Ο Σόλων έτσι έδωσε σ' αυτούς το δεύτερο βραβείο της ευδαιμονίας και ο Κροίσος οργισμένος είπε: «Ε ξένε, και η δική μας λοιπόν ευδαιμονία τόσο μηδαμινή είναι για σένα, που την καταφρόνησες έτσι, ώστε ούτε με ιδιώτες δεν μας θεώρησες άξιους να συγκριθούμε;» Και εκείνος είπε: **«Κροίσε, εμένα λοιπόν που ξέρω καλά ότι ο θεός είναι όλος φθόνο και του αρέσει να φέρνει τα άνω κάτω, με ρωτάς για τα ανθρώπινα πράγματα. [1.32.2]** Στο μάκρος της ζωής του έχει κανείς πολλά να δει που δε θα τα 'θελε, και πολλά να πάθει. Ός τα εβδομήντα χρόνια ανεβάζω το όριο της ζωής του ανθρώπου. **[1.32.3]** Τα εβδομήντα αυτά χρόνια δίνουν είκοσι πέντε χιλιάδες διακόσιες εβδομήντα μέρες, αν δε λογαριαστεί ο εμβόλιμος μήνας. Αν όμως κάθε δεύτερο έτος χρειαστεί να μακρύνει κατά ένα μήνα, για να συμπέσει ο κύκλος των εποχών με το τέλος του, καθώς αυτές θα αρχίζουν κανονικά, στα εβδομήντα χρόνια οι εμβόλιμοι μήνες γίνονται τριάντα πέντε, και οι μέρες από τους μήνες αυτούς χίλιες πενήντα. **[1.32.4]** Από όλες αυτές τις μέρες των εβδομήντα χρόνων, που είναι είκοσι έξι χιλιάδες διακόσιες πενήντα, ούτε μια τους δεν φέρνει κάτι όμοιο με την άλλη. Με αυτούς τους όρους, Κροίσε, ο άνθρωπος είναι έρμαιο της τύχης. **[1.32.5]** Σ' εμένα βέβαια εσύ φανερώνεσαι να έχεις πολλά πλούτη και να είσαι βασιλιάς πολλών ανθρώπων. Όμως εκείνο που ρωτάς ακόμη δεν είμαι σε θέση να το πω, πριν μάθω πως είχες καλά τέλη. Γιατί δεν είναι ασφαλώς πιο

ευτυχισμένος ο πολύ πλούσιος από εκείνον που έχει το καθημερινό του, εκτός κι αν του μείνει η τύχη πιστή και τελειώσει τη ζωή του μέσα σε όλα τα αγαθά του. Γιατί υπάρχουν ζάπλουτοι άνθρωποι, δυστυχισμένοι όμως, και άλλοι με μετρημένα αγαθά, αλλά ευτυχείς. [1.32.6] Ο πολύ πλούσιος, δύστυχος όμως, σε δύο σημεία μόνον ξεπερνά τον ευτυχισμένο, ενώ αυτός τον πλούσιο και δυστυχισμένο σε πολλά. Ο πρώτος έχει πιο πολλά μέσα να ικανοποιήσει τις επιθυμίες του και για να σηκώσει μια συμφορά μεγάλη που τον βρήκε, περισσότερη δύναμη. Όμως ο άλλος τον ξεπερνά στα ακόλουθα σημεία: τη συμφορά και τις επιθυμίες του δεν έχει όμοια δύναμη να τις βαστάξει, από αυτά όμως τον προστατεύει η ευτυχία· ούτε σακάτης είναι ούτε άρρωστος ούτε συφοριασμένος, αλλά καλότεκνος, ωραίος. [1.32.7] Και αν πλάι σ' αυτά τύχει να έχει και καλά τέλη στη ζωή του, ε αυτός είναι εκείνος που ζητάς, ο άξιος να ονομάζεται ευτυχισμένος. Πριν όμως πεθάνει κάποιος, πρέπει να διστάζει κανείς και να μη τον λείει ευτυχισμένο, αλλά πως του χαμογελά η τύχη. [1.32.8] Γιατί όλα αυτά που είπαμε, να βρεθούν συγκεντρωμένα σε έναν άνθρωπο είναι αδύνατο, όπως καμιά χώρα δεν είναι αυτάρκης παράγοντας ό,τι της χρειάζεται, αλλά άλλα αγαθά τα έχει κι άλλα της λείπουν· εκείνη που θα τύχει να έχει τα πιο πολλά αγαθά, αυτή είναι και η καλύτερη. Έτσι και του ανθρώπου η ύπαρξη, μία προς μία, καμιά δεν είναι αυτάρκης. Γιατί το ένα το έχει, το άλλο της λείπει. [1.32.9] Και όποιος τύχει, όσο ζει, να έχει τα πιο πολλά αγαθά, κι ύστερα να βρει και καλά τέλη στη ζωή του, αυτός για μένα, βασιλιά, αξίζει να φέρνει τον τίτλο αυτόν. Πρέπει λοιπόν σε κάθε πράγμα να εξετάζουμε το τέλος του, πού θα βγει. Γιατί πολλούς βέβαια ο θεός τούς άφησε για λίγο να γευθούν την ευτυχία, κι ύστερα τους γκρέμισε κάτω συθέμελα».

[1.33.1] Μ' αυτά τα λόγια του δεν έδωσε ο Σόλων καμιά χαρά στον Κροίσο, κι αυτός, επειδή διόλου δεν τον υπολόγισε, τον έδωξε, πεπεισμένος πως πρόκειται για έναν αστοιχειώτο, ο

οποίος τα αγαθά που είχε μπροστά στα μάτια του δεν τα ψηφούσε, και **έλεγε να βλέπουμε το κάθε πράγμα πού τελειώνει.**

[1.34.1] **Είχε φύγει ο Σόλων και μετά έπεσε πάνω στον Κροίσο βαριά η θεϊκή οργή, επειδή, υποθέτω, πίστεψε πως είναι από όλους τους ανθρώπους ο πιο ευτυχισμένος.** Δεν άργησε να 'ρθει στον ύπνο του το όνειρο, που του φανέρωσε την αλήθεια για τις συμφορές που έμελλε να βρουν το γιο του. [1.34.2] Είχε δύο γιους ο Κροίσος, που ο ένας τους ήταν άχρηστος, καθότι κωφάλαλος, ο άλλος όμως ξεχώριζε από τους συνομήλικούς του πολύ, σε όλα πρώτος. Λεγόταν Άτης. Αυτόν λοιπόν τον Άτη φανερώνει το όνειρο στον Κροίσο πως θα τον χάσει, χτυπημένο από σιδερένια αιχμή. [1.34.3] Και αυτός σαν ξύπνησε και συλλογίστηκε το πράγμα, γεμάτος τρόμο από το όνειρο, βιάζεται να παντρέψει το παιδί του, και ενώ ο γιος του πρώτα συνήθιζε να είναι αρχηγός των Λυδών στις εκστρατείες, τώρα πια με κανέναν τρόπο δεν τον άφηνε να φύγει από κοντά του για έναν τέτοιο σκοπό, και τα ακόντια και τα δόρατα κι όλα τα τέτοια που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι στον πόλεμο, τα σήκωσε από τα διαμερίσματα των ανδρών και τα στοίβαξε στις αποθήκες, μήπως κανένα αποκεί που κρεμόταν πέσει πάνω στο παιδί του.

.....

Κροίσος και Κύρος

[1.86.1] **Έτσι οι Πέρσες πήραν τις Σάρδεις κι έπιασαν αιχμάλωτο τον Κροίσο, που βασίλευσε δεκατέσσερα χρόνια, πολιορκήθηκε δεκατέσσερις μέρες και σύμφωνα με το χρησμό κατέλυσε ένα μεγάλο βασίλειο — το δικό του. Όταν τον έπιασαν οι Πέρσες, τον οδήγησαν μπροστά στον Κύρο. [1.86.2] Κι αυτός έστησε μια πυρά μεγάλη και ανέβασε πάνω της τον Κροίσο δεμένο με αλυσίδες και πλάι του δεκατέσσερα νέα παλικάρια από τους Λυδούς, με σκοπό είτε να τον προσφέρει θυσία σε κάποιον από τους θεούς ως απαρχές της λείας του, είτε γιατί ήθελε να ξεπληρώσει κάποιο**

τάμα του, είτε γιατί έμαθε ότι ο Κροίσος είναι θεοφοβούμενος και γι' αυτό ακριβώς τον ανέβασε στην πυρά, επειδή ήθελε να δει αν κάποιος από τους θεούς θα τον γλίτωνε, ώστε να μην καεί ζωντανός. [1.86.3] Ο Κύρος αυτά έκανε· **κι ο Κροίσος στημένος πάνω στην πυρά, θυμήθηκε, παρά το μέγεθος της συμφοράς του, το λόγο του Σόλωνα, πως ήταν ειπωμένος με θεού φώτιση, ότι δηλαδή κανένας, όσο ζει, δεν είναι ευτυχισμένος.** Και έτσι που ο λόγος έλαμψε μέσα του, πήρε βαθιά ανάσα κι αναστέναξε· **κι ύστερα από μακριά σιγή πρόφερε τρεις φορές «Σόλων».** [1.86.4] Ευθύς ως το άκουσε ο Κύρος, **πρόσταξε τους διερμηνείς του να ρωτήσουν τον Κροίσο ποιός είναι αυτός που επικαλείται·** και εκείνοι πλησίασαν και τον ρωτούσαν. Ο Κροίσος στην αρχή σιωπούσε, κι ως τον ρωτούσαν, ύστερα όμως, επειδή τον πίεζαν, είπε: «Εκείνος, που εγώ θα έδινα ολόκληρη περιουσία, για να μιλήσουν μαζί του όλοι οι βασιλιάδες». Καθώς όμως τουςμίλαγε έτσι σκοτεινά, τον ξαναρώτησαν τί νόημα είχαν τα λόγια του. [1.86.5] Και επειδή επέμεναν και δεν τον άφηναν σε ησυχία, **τέλος τούς διηγήθηκε πως ήρθε κάποτε στην αυλή του ο Σόλων ο Αθηναίος, και αφού τριγύρισε και είδε όλα του τα πλούτη, πως τα θεώρησε μηδαμινά (και είπε αυτά που είπε)· πως όλα τού βγήκαν όπως τα είπε εκείνος, κι ωστόσο τα λόγια του δεν ταίριαζαν μονάχα για τον Κροίσο, παρά για ολόκληρο το γένος των ανθρώπων, και περισσότερο για εκείνους, όσοι φαντάζονται οι ίδιοι πως είναι ευτυχισμένοι.** Ενώ ο Κροίσος έκανε τη διήγησή του, η πυρά είχε κιόλας ανάψει και οι κάτω άκρες της γύρω γύρω άρχισαν να καίγονται. [1.86.6] **Ευθύς ως άκουσε ο Κύρος από τους διερμηνείς του όσα είπε ο Κροίσος, άλλαξε γνώμη και συλλογίστηκε πως, όντας ο ίδιος άνθρωπος, παράδινε ζωντανό στη φωτιά ένα συνάνθρωπό του, που η ευδαιμονία του δε στάθηκε κατώτερη από τη δική του. Ακόμη επειδή φοβήθηκε την πληρωμή και αναλογίστηκε πως τίποτε από τα ανθρώπινα πράγματα δεν είναι σταθερό, έδωσε διαταγή να σβήσουν το γρηγορότερο τη φωτιά που έκαιγε και να**

κατεβάσουν από την πυρά τον Κροίσο κι αυτούς που ήταν μαζί με τον Κροίσο. Οι άνθρωποι του όμως, με όλες τους τις προσπάθειες, ήταν αδύνατο πια να συγκρατήσουν τη φωτιά. [1.87.1] Τότε, λεν οι Λυδοί, όταν κατάλαβε ο Κροίσος τη μεταμέλεια του Κύρου, καθώς έβλεπε όλο τον κόσμο να καταγίνεται να σβήσει τη φωτιά κι όμως να μη μπορούν πια να την προφτάσουν, ανέκραξε φωνάζοντας τον Απόλλωνα, πως αν κάποτε είχε στρέξει σε κάποιο δώρο του, να του παρασταθεί τώρα και να τον γλιτώσει από το κακό αυτής της ώρας. [1.87.2] Αυτός με δάκρυα στα μάτια επικαλούνταν το θεό, και ξαφνικά, ενώ ήταν ο ουρανός καθαρός και δεν φυσούσε διόλου, μαζεύτηκαν σύννεφα και ξέσπασε καταιγίδα κι έπεσε ραγδαία βροχή και έσβησε η πυρά ολότελα. Όταν με το σημάδι αυτό κατάλαβε ο Κύρος ότι ο Κροίσος ήταν άνθρωπος αγαθός που οι θεοί τον αγαπούν, τον κατέβασε από την πυρά και τον ρωτούσε: [1.87.3] «Κροίσε, ποιός άνθρωπος σου ξεσήκωσε το μυαλό, για να κινήσεις το στρατό σου εναντίον της χώρας μου και να γίνεις εχθρός μου αντί για φίλος;» Και εκείνος είπε: «Έκανα ό,τι έκανα για τη δική σου καλή τύχη, για τη δική μου όμως κακοτυχιά· αίτιος σ' αυτό στάθηκε ο θεός των Ελλήνων, που με ξεσήκωσε να κινήσω το στρατό μου. [1.87.4] Γιατί βέβαια κανείς δεν είναι έτσι άμυαλος που να θέλει πόλεμο αντί για ειρήνη· όσο κρατά αυτή τα παιδιά θάβουν τους πατέρες τους, ενώ στον πόλεμο οι πατέρες τα παιδιά τους. Αλλά αυτά ήσαν βουλή θεού να γίνουν έτσι». [1.88.1] Εκείνος αυτά έλεγε, και ο Κύρος αφού του έλυσε τα δεσμά, τον έβαλε να καθίσει πλάι του και του έδειχνε μεγάλο σεβασμό και τον κοιτούσε σαστισμένος, κι αυτός και όλοι όσοι ήταν τριγύρω του. Ο Κροίσος βυθισμένος στις σκέψεις του δε μιλούσε. [1.88.2] Ύστερα όμως, όταν έστρεψε τα μάτια του κι είδε τους Πέρσες να λεηλατούν την πόλη των Λυδών, είπε: «Βασιλιά μου, άραγε έχω την άδεια να σου πω αυτό που σκέφτομαι, ή είναι σωστότερο στη θέση που βρίσκομαι να μείνω στη σιωπή μου;» Ο Κύρος τον παρακινούσε να πει με

θάρρος ό,τι θέλει. Κι αυτός τον ρωτούσε λέγοντας: [1.88.3] «Όλος αυτός ο κόσμος τί κάνει εκεί με τόση σπουδή;» Και εκείνος είπε: «Την πόλη τη δική σου λεηλατεί και τα δικά σου αγαθά αρπάζει». Και ο Κροίσος απαντούσε: «Ούτε την πόλη τη δική μου ούτε τα αγαθά τα δικά μου αρπάζει· γιατί εγώ δεν έχω πια τίποτε να κάνω μ' αυτά· παίρνουν λοιπόν κι αρπάζουν τα δικά σου αγαθά».

[1.89.1] Ο Κύρος πήρε στα σοβαρά όσα του είπε ο Κροίσος, κι αφού απομάκρυνε τους άλλους, ρωτούσε τον Κροίσο τί κακό βλέπει εις βάρος του σ' αυτά που γίνονται. Κι εκείνος είπε: «Μια και οι θεοί μ' έκαναν δούλο σου, νομίζω δίκιο, αν κάτι βλέπω πιο μακριά από σένα, να σου το φανερώνω. [1.89.2] Οι Πέρσες, που από τη φύση τους είναι άμετροι, είναι τώρα φτωχοί. Αν όμως εσύ τους αφήσεις ν' αρπάξουν και ν' αποχτήσουν πολλά αγαθά, νά τί έχεις να περιμένεις πως θα βγει από αυτούς: όποιος ανάμεσά τους πάρει τα πιο πολλά, να περιμένεις πως θα σου αντισηκώσει κεφάλι. Κάνε λοιπόν τώρα αυτό που εγώ σου λέγω, αν φυσικά το βρίσκεις σωστό. [1.89.3] Στήσε από τους δορυφόρους σου σ' όλες τις πύλες φύλακες, που ας λένε σ' όσους κουβαλούνε λάφυρα, αφαιρώντας τα, πως είναι ανάγκη αυτά να προσφερθούν στο Δία ως δεκάτη. Έτσι και συ δε θα τους γίνεις μισητός παίρνοντάς τους τα λάφυρα με τη βία, και εκείνοι καταλαβαίνοντας ότι αυτό που κάνεις είναι δίκαιο, θα σου τα αφήσουν με τη θέλησή τους».

[1.90.1] Στο άκουσμα αυτών των λόγων ο Κύρος ευχαριστήθηκε πολύ, γιατί έβλεπε που η συμβουλή του Κροίσου ήταν σωστή. Πολύ τον παίνεσε, κι έδωσε διαταγή στους δορυφόρους του να κάνουν ό,τι συμβούλευε ο Κροίσος· ύστερα είπε του Κροίσου τα εξής: «Κροίσε, μια κι αποδείχτηκες πρόθυμος, συ ένας βασιλιάς, να κάνεις έργα καλά και να μιλάς σοφά, ζήτησε οποιοδήποτε καλό θέλεις, να το έχεις αμέσως». Και εκείνος είπε: [1.90.2] «Κύριέ μου, θα μου κάνεις την πιο μεγάλη χάρη, αν με αφήσεις να ρωτήσω το θεό των Ελλήνων, που εγώ τον τίμησα περισσότερο από τους

άλλους θεούς — να τον ρωτήσω, στέλνοντάς του αυτά μου τα δεσμά, αν συνηθίζει να εξαπατά εκείνους που του κάνουν καλό». Και ο Κύρος τον ρώτησε τί ήταν εκείνο που καταμαρτυρεί του θεού, και ζητά αυτή τη χάρη. [1.90.3] Έτσι ο Κροΐσος διηγήθηκε για το χατίρι του άλλη μια φορά τα σχέδιά του και τις αποκρίσεις των μαντείων, και ιδιαίτερα μίλησε για τα αφιερώματά του και πώς ξεσηκωμένος από το χρησμό κίνησε το στρατό του εναντίον των Περσών. Κι αυτά εξιστορώντας έκλεισε το λόγο του παρακαλώντας πάλι να του επιτραπεί να ρίξει αυτή την κατηγορία στο θεό. Γέλασε ο Κύρος κι είπε: «Κι αυτό θα το έχεις από μένα, Κροΐσε, κι ό,τι άλλο χρειαστείς κάθε φορά». [1.90.4] Όταν το άκουσε αυτό ο Κροΐσος, ετοίμασε αποστολή από Λυδούς για τους Δελφούς και τους έδωσε εντολή να αποθέσουν τα δεσμά του στο κατώφλι του ναού, και να ρωτήσουν αν δεν αισθάνεται καμιά ντροπή ο θεός για τους χρησμούς που ξεσήκωσαν τον Κροΐσο, για να κινήσει το στρατό του εναντίον των Περσών, καμιά ντροπή που του υποσχέθηκε ότι θα καταλούσε τάχα τη δύναμη του Κύρου — και νά οι προσφορές, να λένε, που κέρδισε από αυτή τη νίκη, δείχνοντας τα δεσμά· αυτό να τον ρωτήσουν, κι ακόμη αν το έχουν συνηθιστεί οι θεοί των Ελλήνων να είναι αχάριστοι.

•

•